

Verslag 2011 – output van onderzoek en onderwijs

Titus Brandsma Instituut

INHOUD

VOORWOORD	3
WETENSCHAPPELIJK DEEL	4
1 Onderzoek uitgevoerd in 2011, inleiding	4
2 Spirituality International (Spirin)	6
3 Rapportage van de onderzoeksoutput	7
3.1 Grondslagenonderzoek	7
3.2 Bijbelse spiritualiteit	7
3.3 Geschiedenis van de spiritualiteit	8
3.3.1 Mystieke teksten	8
3.3.2 Bronnen van de Karmelitaanse spiritualiteit	10
3.4 Moderne Devotie	11
3.5. Spiritualiteit in maatschappelijke contexten	15
3.5.1 Maatschappelijke spiritualiteit	15
3.5.2 Spiritualiteit van het religieus leven	17
4 Promotieonderzoek	19
4.1 Promoties in 2011	19
4.2 Begeleiding promotieonderzoek	19
4.3 Overige begeleiding	19
5 Deelname aan congressen e.d.	20
6 Wetenschappelijke functies, vormen van samenwerking en redactielidmaatschappen	22
ONDERWIJS	26
1 Colleges in curricula Wetenschappelijk Onderwijs, Hoger Beroeps Onderwijs, postdoctoraal onderwijs	26
2 School voor Spiritualiteit	27
3. Begeleiding Scripties	29
3.1 Masterscripties	29
3.2 Eindschipties School voor spiritualiteit	29
4 Cursus- en vormingswerk	30
FEITELIJKE OPBOUW VAN HET INSTITUUT PER 31-12-2011	35

VOORWOORD

Dit verslag bevat een volledig overzicht van de gezamenlijke output van de medewerkers van het Titus Brandsma Instituut in 2011 en kan beschouwd worden als dossier bij *Verslag 2011 – Titus Brandsma Instituut*. Eerst komt het wetenschappelijk deel aan bod, dat bestaat uit zes paragrafen. Na een summier overzicht van het onderzoeksprogramma (1), en een kort verslag van de vorderingen van de webcommunity Spirituality International (2), volgt een uitgebreid verslag van de afzonderlijke onderzoeksprojecten per medewerker, met een opsomming van de bijbehorende publicaties (3), een overzicht van de betrokkenheid van medewerkers bij gerealiseerde promoties en lopend promotie-onderzoek in 2011 (4), een overzicht van hun participatie in wetenschappelijke congressen en dergelijke (5), en een opsomming van de wetenschappelijke functies die ieder van hen in 2011 heeft vervuld alsmede hun redactielidmaatschappen (6). De indeling van het onderzoeksprogramma in zes aandachtsgebieden komt overeen met de opbouw van het wetenschapsplan van het Titus Brandsma Instituut, dat in 2005 is begonnen, in 2008 verder is uitgewerkt en duurt tot en met 2012. In de tweede helft van 2011 is door de nieuwe directeur, dr. Inigo Bocken, tevens een plan uitgewerkt voor het onderzoek naar maatschappelijke spiritualiteit, dat een integrale plaats zal innemen in het lopende en toekomstige onderzoeksprogramma.

Na het wetenschappelijk deel volgt een rapportage van de onderwijsactiviteiten van de stafleden van het instituut, die net als in voorgaande jaren vooral betrekking hebben op de School van Spiritualiteit. In september 2011 is alweer de vierde college cyclus van deze school begonnen.

Na de onderwijsrapportage volgt nog een overzicht van de personele opbouw van het instituut per 31 december 2011. Precies in het midden van het jaar wisselde het instituut van directeur; tot 1 juli werd deze functie waargenomen door dr. Charles Caspers, vanaf die datum werd ze overgenomen door dr. Inigo Bocken. Het bestuur en de directie laten zich, wat het wetenschappelijk bedrijf betreft, adviseren door de Wetenschappelijke Adviesraad (WAR). Bij de totstandkoming van dit jaarverslag is rekening gehouden met de adviezen van deze raad. Aan het einde van het verslagjaar was de wetenschappelijke adviesraad als volgt samengesteld:

prof. dr. Thom Mertens, Universiteit Antwerpen;

prof. dr. Peter J.A. Nissen, Radboud Universiteit Nijmegen (waarnemend voorzitter vanaf 1 september 2010);

prof. dr. Paul J.M. van Tongeren, Radboud Universiteit Nijmegen (voorzitter tot 1 september 2010);

prof. dr. Jan G. van der Watt, Radboud Universiteit Nijmegen (opvolger van prof. dr. T.R.R. Nicklas, Universiteit van Regensburg);

vacature.

In 2011 heeft het instituut zich op verschillende wijzen aan de buitenwereld gepresenteerd. Zoals gebruikelijk waren er de Titus Brandsma lezing en de mystieke week. Daarnaast waren er het openbaar symposium ‘Plaatsen van bezieling’ op 19 november, congressen, boekpresentaties en dergelijke die door of mede door het instituut werden georganiseerd. Over deze publieke activiteiten wordt verteld in het *Verslag 2011 – Titus Brandsma Instituut*.

Dit verslag over de output van onderzoek en onderwijs in 2011 is vervaardigd door drs. Henk Rutten, onder supervisie van dr. Charles Caspers.

WETENSCHAPPELIJK DEEL

1 Onderzoek uitgevoerd in 2011, inleiding

In deze rapportage (zie § 3) zijn alle onderzoeksprojecten met de daarbij behorende output gerangschikt volgens een vijftal aandachtsgebieden, die tezamen een brede waaier vormen. Binnen elk aandachtsgebied of projectgroep werken twee of meer onderzoekers. Het betreft achtereenvolgens:

- (1) grondslagenonderzoek,
- (2) bijbelse spiritualiteit,
- (3) Geschiedenis van de spiritualiteit
 - (3.1) Mystieke teksten
 - (3.2) Bronnen van de Karmelitaanse spiritualiteit
- (4) Moderne Devotie
- (5) Spiritualiteit in maatschappelijke contexten.

In de volgorde van de aandachtsgebieden worden alle individuele projecten opgesomd, zodat precies te zien is wie in 2011 met welk project bezig was en met hoeveel tijdsbesteding. Daarbij dient opgemerkt te worden dat het aan het instituut beoefende onderzoek geen louter individuele aangelegenheid was. Zowel binnen als tussen de aandachtsgebieden werden werkzaamheden op elkaar afgestemd; veel onderzoekers namen deel aan meer dan één projectgroep. Alle individuele projecten maken deel uit van het onderzoeksprogramma waarin leden van de wetenschappelijke staf, samen met collega's van de Faculteit der Filosofie, Theologie en Religiewetenschappen (FTR) participeren: 'Reframing Spirituality and Mysticism, Past and Present' (2008-2012). Vanwege verschillende herstructureringen van het onderzoeksprogramma aan genoemde faculteit, en in februari 2011 het vertrek van prof. dr. F. Maas, die als hoogleraar spiritualiteitswetenschap voorzitter was van het onderzoeksprogramma, waren er in 2011 geen bijeenkomsten van 'Reframing'. Mede daarom is in de tweede helft van 2011 begonnen met *Collatio*, een maandelijks gespreksforum waarin spiritualiteitswetenschappelijke thematieken gezamenlijk worden uitgediept en waaraan wordt deelgenomen door leden van de wetenschappelijke staf, collega's van de Faculteit FTR, en andere belangstellenden. In het verslagjaar waren er vier van deze interdisciplinaire bijeenkomsten, telkens op de eerste maandag van de maand:

- op 5 september, de eerste *collatio*, hield Inigo Bocken een referaat over 'Leven in Christus als het echte leven'; Kees Waaijman hield een co-referaat;
- op 3 oktober hield Huub Welzen een referaat over 'De spirituele grondlijnen in het evangelie volgens Lucas'; het co-referaat werd verzorgd door Pieter de Villiers, hoogleraar in Bijbelse spiritualiteit aan de universiteit van de Vrijstaat te Bloemfontein (Zuid-Afrika);
- op 7 november hield Rijklof Hofman een referaat over een bekende preek van Geert Grote tegen de zogenoemde focaristen (priesters met een vrouw aan de haard); het co-referaat was van Charles Caspers;

- op 5 december hield Charles Caspers een referaat over de spirituele betekenis van liturgische rituelen voor en door het kerkportaal; het co-referaat was van Thomas Quartier.

Als overlegstructuur voor onderzoekswerkzaamheden functioneerden binnen het instituut voorts de eigen projectgroepen (per aandachtsgebied), de bijeenkomsten van de wetenschappelijke staf, de vergaderingen van de wetenschapscommissie, en de vergaderdag van de hele staf in Ravenstein (Soeterbeeck), op 9 juni.

Voor belangrijke wetenschappelijke activiteiten waarmee het instituut 'naar buiten' is gekomen, zij hier nogmaals verwezen naar het *Verslag 2011 – Titus Brandsma Instituut*, waarvan het eerste deel eveneens is geordend volgens de zes genoemde aandachtsgebieden.

2 Spirituality International (Spirin)

De vijf ‘pijlers’ van SPIRIN – te weten: *network, encyclopedia, learning, bibliography, bulletin board* – zijn verder ingevuld en hun onderlinge interactie is verder bevorderd. Belangrijk is dat *encyclopedia* mede ten dienste van onderwijs is opgezet (‘a cycle of knowledge as a cycle of learning’), en niet op zichzelf bestaat. Hieronder wordt kort ingegaan op de ontwikkeling en concrete vorderingen van de drie belangrijkste pijlers, waarbij navenant de meeste aandacht uitgaat naar *encyclopedia*.

Encyclopedia

Deze pijler is onderverdeeld in tien rubrieken, die telkens overeenkomen met een invalshoek vanwaaruit spiritualiteit kan worden bestudeerd: *arts, connections, disciplines, forms, processes, professions, texts, theories, things, words*. De aan deze onderverdeling ten grondslag liggende gedachte is dat de studie van de spiritualiteit vraagt om zo’n multi-dimensionale benaderingswijze. Spiritualiteit kent immers vele verschijningsvormen en wordt bestudeerd vanuit verschillende disciplines: dankzij *encyclopedia* worden deze vormen overzichtelijk gemaakt in hun onderlinge samenhang, kunnen ontwikkelingen en discoursen beter worden gevolgd, en kunnen hiaten in het onderzoeksveld worden blootgelegd.

In 2011 is de typologie van de tien dimensies verder verfijnd, te beginnen bij *texts*. Binnen de verschillende rubrieken zijn veel teksten ingevoerd, die gemakkelijk voor onderzoek en onderwijs kunnen worden bewerkt. Samen met Cees Bartels heeft Kees Waaijman binnen Encyclopedia gewerkt aan de vertaling en de uitleg van de gedichten van Juan de la Cruz. Tevens zijn er commentaren op een tiental psalmen vervaardigd. Pierre Humblet heeft het onderzoeksveld ‘Roeping’ verder ontwikkeld. Aldus ontstaat een informatiesysteem dat mede ten dienste staat van de religieuzen in Nederland.

Learning

In 2011 zijn alle cursussen van de school van spiritualiteit ondergebracht in SPIRIN, zowel de inhoud als de verwerkingsvragen en het forum. Studenten staan elkaar bij in hun work in progress. Bovendien plaatsen zij hun eindschrift in SPIRIN.

Bibliography

Deze pijler is hecht verbonden met *encyclopedia*. In 2011 is gewerkt aan de invoering met een nieuw format van de volledige publicatielijst van deelnemers aan het onderzoeksprogramma van het instituut. Volgens deze format zullen ook publicatielijsten worden ingevoerd van collega’s in binnen- en buitenland die een belangrijke inbreng hebben in het vakgebied.

Staf

In 2010 is in SPIRIN gewerkt door leden van de staf van het instituut, collega wetenschappers uit binnen- en buitenland, promovendi, studenten en anderen. De groep (inclusief subgroepen) zal zich blijven uitbreiden. In de komende jaren zal extra aandacht worden besteed aan promovendi uit Azië, Afrika en Latijns-Amerika, die rechtstreeks via SPIRIN kunnen worden begeleid bij het schrijven van hun proefschrift.

Eind 2011 bestond de stuurgroep van SPIRIN uit: Inigo Bocken (voorzitter; wetenschappelijk directeur), Charles Caspers, Lieneke Lok, Kees Waaijman en Hanno Wupper. Voor technische vragen fungeerde Henk Rutten als eerste aanspreekpunt.

3 Rapportage van de onderzoeksoutput

3.1 Grondslagenonderzoek

C.J. Waaijman

Project: Grondslagen van de spiritualiteitswetenschap

Omvang: 0,2 fte

Verricht onderzoek: het onderzoek binnen het veld van de primordiale spiritualiteit dat zich concentreerde op maatschappelijke spiritualiteiten (gezondheidszorg, onderwijs en bedrijfsleven), werd afgerond.

Wetenschappelijke publicatie (boek)

– *Espiritualidad. Formas, fundamentos y métodos* (1023 pp.). Salamanca: Ediciones Sígueme, ISBN 9788430117710.

Wetenschappelijke publicatie (artikel)

– Spirituality as theology. *Studies in Spirituality*, 21, 1-43.

Wetenschappelijke publicatie (boekdeel-hoofdstuk)

– Theoretical approaches in spirituality. In E. Hense & F. A. Maas (Eds.), *Towards a theory of spirituality* (Studies in Spirituality Supplements, Vol. 22) (pp. 123-139). Leuven: Peeters, ISBN 9789042924789.

3.2 Bijbelse spiritualiteit

J.M. Bos

Project: Biblical Spirituality in Pictures

Omvang: 0,7 fte (vanaf 1 oktober)

Verricht onderzoek: In de maanden oktober tot en met december is het gereed zijnde manuscript 'Elijah looked and behold... Biblical Spirituality in Pictures' gereed gemaakt voor publicatie. Tevens is de tekst ingevoerd in SPIRIN. Voorts is een werkplan voorbereid met het oog op verder onderzoek naar de profeet Elia in de joods-christelijke receptiegeschiedenis.

Project: Psalmen

Omvang: 0,1 fte (vanaf 1 oktober)

Verricht onderzoek: In deze periode is studie verricht naar psalm 126 en 40 met het oog op het geven van onderwijs en cursussen.

Boekbespreking

– Hero Hokwerda e.a., De hemeldeur op een kier. Zuster Martina ocd, kluizenares— kunstenaar. Nijmegen 2011. *Streven*, 78(9), 853.

C.J. Waaijman

Project: Spiritualiteit van de psalmen

Omvang: 0,2 fte

Verricht onderzoek: behoudens onderzoek naar de grondslagen van de Bijbelse spiritualiteit en de spirituele hermeneutiek, werd studie verricht m.b.t. psalm 119. In 2012 zal een boek verschijnen onder de titel *Hoe streelt jouw zeggings mijn gehemelte. De spiritualiteit van psalm 119*.

Wetenschappelijke publicatie (boekdeel-hoofdstuk)

– Biblical spirituality. An “other” reading (Allègoria). In P. G. R. d. Villiers & L. K. Pietersen (Eds.), *The spirit that inspires. Perspectives on Biblical spirituality* (Acta Theologica Supplementum, Vol. 15) (pp. 1-20). Bloemfontein: UV/UFS.

P.H.M. Welzen

Project: Spiritualiteit van het Nieuwe Testament

Omvang: 0,55 fte

Verricht onderzoek: in het verslagjaar heeft de onderzoeker een boek en twee wetenschappelijke artikelen gepubliceerd. Hij heeft drie artikelen over de spiritualiteit van het Lucasevangelie voor publicatie aangeboden. Hij heeft studies gemaakt van hermeneutische opvattingen in de patristische tijd en de middeleeuwen. Hij heeft een woordstudie gemaakt van liefde in 1 Jo. Hij werkt mee aan de voorbereiding van een congres over Bijbelse spiritualiteit in 2012.

Wetenschappelijke publicatie (boek)

– *Lucas. Belichting van het Bijbelboek* (440 pp.). Den Bosch: KBS Uitgeverij, ISBN 9789061731610.

Wetenschappelijke publicatie (boekdeel-hoofdstuk)

- Exegetical analyses and spiritual readings of the story of the annunciation (Luke 1:26-38). In P.G.R. de Villiers & L.K. Pietersen (Eds.), *The spirit that inspires. Perspectives on biblical Spirituality* (Acta Theologica Supplementum, Vol. 15) (pp. 21-36). Bloemfontein: UV/UFS.
- Contours of Biblical Spirituality as a Discipline. In P.G.R. de Villiers & L.K. Pietersen (Eds.), *The spirit that inspires. Perspectives on biblical Spirituality* (Acta Theologica Supplementum, Vol. 15) (pp. 37-60). Bloemfontein: UV/UFS.

Populariserende publicatie (artikel)

- “Om niet te vergeten.” *Achter de Karmel*, 23(1), 14-15.
- “Om niet te vergeten.” (deel 2). *Achter de Karmel*, 23(2), 4-5.

3.3 Geschiedenis van de spiritualiteit

3.3.1 Mystieke teksten

H.H. Blommestijn

Project: Processen van omvorming

Omvang: 0,25 fte

Verricht onderzoek: in dit project wordt samen met J.A. Huls gewerkt aan een handboek over processen van omvorming aan de hand van paradigmatische studies over individuele mystieke

auteurs. Mystieke teksten zijn bijna altijd mystagogische handreikingen die de lezers helpen om tot bewustzijn te komen van het god-menselijk betrekkingengebeuren en om daar een taal voor te ontwikkelen. In 2011 is onderzoek verricht naar teksten van Antoine de Saint-Exupéry en enkele hedendaagse spirituele autobiografieën.

Vakpublicatie (boek)

- Antoine de Saint-Exupéry, *Wijsheid in de Woestijn. Een bloemlezing uit Citadelle. Ingeleid, vertaald en van commentaar voorzien door Hein Blommestijn* (165 pp.) (pp. 5-12). Nijmegen: Titus Brandsma Instituut.

Vakpublicatie (artikel)

- Groei als integratie. *Speling*, 63(4), 47-50.

Populariserende publicatie (boekdeel-hoofdstuk)

- Inleiding. De stem van de stilte. In C. v. Baal (Ed.), *Bewogen Bewegen* (pp. 3-5). Leeuwarden: Discovery Books, ISBN 9789077728208.
- Voorwoord. In M. Meijer (Ed.), *Brak Land. Mystiek voor beginners. Een reisverslag* (pp. 7-8). Nijmegen: Valkhof Pers, ISBN 978905625366.

J.A. Huls

Project: Processen van omvorming

Omvang: 0,8 fte

Verricht onderzoek: In het verslagjaar heeft de onderzoeker gewerkt op therapeutische basis. In dit project wordt samen met H.H. Blommestijn gewerkt aan een handboek over processen van omvorming aan de hand van paradigmatische studies over individuele mystieke auteurs. Mystieke teksten zijn bijna altijd mystagogische handreikingen die de lezers helpen om tot bewustzijn te komen van het god-menselijk betrekkingengebeuren zoals dat zich afspeelt in hun leven en om daar een taal voor te ontwikkelen. Er zijn analyses gemaakt van teksten van Kierkegaard.

Wetenschappelijke publicatie (artikel)

- Faith in the Face of Death. An Interpretation of Kierkegaard's Meditations on Abraham's Sacrifice. *Studies in Spirituality*, 21, 297-337.
- The hidden life of love. The function of the Bible in Kierkegaard's 'Works of love'. *HTS Theological Studies*, 67(3), 10 pp.
- Love founded in God. The fruits of love in Kierkegaard's 'Works of love'. *HTS Theological Studies*, 67(3), 10 pp.
- Koenraads allegorische lezing van 1 Samuel 14. Een analyse van een preek van Koenraad van Sint-Joris over het waardig ontvangen van het Heilig Sacrament. *Ons Geestelijk Erf* 82 (4), 289-332.

Wetenschappelijke publicatie (boekdeel-hoofdstuk)

- Conrad's allegorical reading of 1 Sam. 14. An analysis of a sermon by Conrad of Saint George on the worthy reception of the blessed sacrament. In P. G. R. d. Villiers & L. K. Pietersen (Eds.), *The Spirit that inspires. Perspectives on Biblical Spirituality* (Acta Theologica Supplementum, Vol. 15) (pp. 200-219). Bloemfontein: UV/UFS.

Vakpublicatie (artikel)

- Geloven is sterven in de afgrond van God – Over Vrees en beven van Søren Kierkegaard. *Speling*, 63(1), 92-96.
- Het verborgen leven van de liefde – Søren Kierkegaard. *Speling*, 63(2), 91-95.
- Het beminnelijke misverstand van de liefde – Kierkegaard. *Speling*, 63(3), 89-94.

L.G. Swart, onderzoeker namens de Nederlandse Karmel

Project: De articulatie van de mystieke omvorming in het oeuvre van Jan van het Kruis.

Omvang: 0,2 fte

Verricht onderzoek: in het verslagjaar heeft de onderzoeker wegens andere werkzaamheden niet deelgenomen aan het onderzoeksprogramma.

Vakpublicatie (artikel)

- Een waaier van religieuze belevingen. *Speling*, 63(1), 25-38.
- ‘Een echo / van niets dan dit zelfde ooit’ – Een gedicht van Hans Faverey. *Speling*, 63(2), 62-66.

3.3.2 Bronnen van de Karmelitaanse spiritualiteit**E. Tinambunan 0,3**

Project: Corpus Constitutionum

Omvang: 0,3 fte

Verricht onderzoek: dit project betreft de kritische editie van alle Karmelitaanse Constituties vanaf het begin in 1281 (de eerste Constituties) tot 1995 (de laatste Constituties). De uitgave zal uit vijf delen gaan bestaan. Deze Constituties vormen de belangrijkste bron voor de geschiedenis van de Karmelitaanse Orde en haar spiritualiteit. Het vooronderzoek werd vanaf 2008 tot medio 2010 in Rome verricht; medio 2010 is het project opgenomen binnen het onderzoeksprogramma ‘Reframing spirituality and mysticism’. Het project zal blijven lopen tot 2015.

Wetenschappelijke publicatie (boekredactie)

- Tinambunan, E. R. L., & Boaga, E., *Corpus Constitutionum Ordinis Fratrum Beatissimae Virginis Mariae de Monte Carmelo, Vol. Primum. 1281-1456* (Corpus Constitutionum Carmelitarum, Vol. 1) (509 pp.). Roma: Edizioni Carmelitane, ISBN 9788872881200.

Populariserende publicatie (boek)

- *40 Tahun STFT Widya Sasana Malang* Malang: Widya Sasana Publication.
- *Beato Yohanes Soreth (1394-1471), Fundator Ordo II, III dan T.O.Carm.?* Malang: Karmel Provinsi Indonesia.

A.P.J. Jacobs, onderzoeker namens de Nederlandse Karmel

Project: Historisch onderzoek naar de Nederlandse provincie van de Orde van de broeders en zusters van Onze Lieve Vrouw van de berg Karmel (1795-2000).

Omvang: 1,0 fte

Verricht onderzoek: begin 2011 is het *Monasticon Carmelitanum Neerlandicum* definitief drukklaar gemaakt. Het monasticon is op 10 mei 2011 tijdens een feestelijke bijeenkomst in de karmel van Boxmeer gepresenteerd. In 2011 is doorgewerkt aan de geschiedenis van de Nederlandse karmelieten in de 19de en 20ste eeuw. Het zwaartepunt lag op de devoties, de tijdschriften en de stichtingen binnen Europa en de ondersteuning door de Nederlandse Karmel aan andere provincies.

Wetenschappelijke publicatie (boek)

- *Monasticon Carmelitanum Neerlandicum. Historisch repertorium van de kloosters van de Orde der Broeders en Zusters van O.L. Vrouw van de berg Karmel (13de eeuw-1940)*

(pp. 725) (Monastica Carmelitana, Vol. 1). Heerlen: LVD-U, ISBN 9789079226054.

Wetenschappelijke publicatie (artikel)

- De financiering van de katholieke kerkenbouw in Limburg na de Tweede Wereldoorlog. *De Maasgouw. Tijdschrift voor Limburgse geschiedenis en archeologie*, 130, 101-112.

3.4 Moderne Devotie

I.M.K. Bocken

Project: Innerlijkheid en de Moderne Devotie

Omvang: 0,1 fte (tot 1 juli 2011)

Verricht onderzoek: in 2011 is onder meer gewerkt aan enkele publicaties over de zestiende-eeuwse geleerde Carolus Bovillus.

Wetenschappelijke publicatie (artikel)

- Enzyklopädie der Weisheit und Weisheit der Enzyklopädie. Wissenschaft und Weisheit bei Carolus Bovillus (1470-1560). *Coincidentia*, 2(1), 329-349.
- The Third Party. Reform between the Council of Basel and the Fall of Constantinople. *Glasnik. Historical Review (Slovenia)*, 26, 133-136.
- Visions of Wisdom. The Pictorial Treatises of Charles de Bovelles. *Intellectual History Review*, 21(3), 341-352.

Wetenschappelijke publicatie (boekdeel)

- Reflexionen - Die Kunst des Spiegelns und die Kunst des Sammelns. Cusanus und die flämische Malerei. In E. Filippi (Ed.), *Spiegel der Seele. Reflexionen in Mystik und Malerei* (pp. 160-170). Münster: Aschendorff.

C.M.A. Caspers

Project: De strijdende en pelgrimerende kerk

Omvang: 0,5 fte

Verricht onderzoek:

- Het onderzoek naar het feest van Allerheiligen, en de weerslag daarvan in geestelijke geschriften, meer in het bijzonder het werk van Thomas van Kempen, werd tot begin 2011 gefinancierd uit het universitaire onderzoeksprogramma Christelijk Cultureel Erfgoed. Het onderzoek is vervolgens voortgezet. In 2012-2013 zijn publicaties voorzien in een wetenschappelijke bundels, voortkomend uit een congressen in Padua (juli 2011), Münster (september), Erlangen (november) en Antwerpen (december) .
- Samen met P.J. Margry (Meertens Instituut, KNAW) wordt een diachronische Engelstalige studie vervaardigd over de Heilige Stede / Stille Omgang van Amsterdam, een bedevaart die een belangrijk stempel heeft gezet op de identiteit en spiritualiteit van Nederlandse katholieken. Ook dit deelonderzoek is verder voortgezet. In 2012 of 2013 is een publicatie voorzien, voortkomend uit een congres in Antwerpen (december 2011).
- Samen met L. van Tongeren (UvT) is verder gewerkt aan een bundel over de betekenis van libri ordinarii als cultuurhistorische bron. Het aandeel van het Instituutsonderzoek gaat vooral over de weerspiegeling van de heilsgeschiedenis in het liturgisch jaar. De bundel zal uitkomen in de reeks *Liturgiewissenschaftliche Quellen und Forschungen*. De redactie wordt in 2012 afgerond, publicatie is voorzien in 2013.

- In het verslagjaar is een uitvoerige inleiding vervaardigd over het leven van Liduina van Schiedam en de vita die Thomas van Kempen over deze heilige heeft vervaardigd. Voltooiing van het manuscript voor de uitgever en de uitgave, met genoemde inleiding en de vertaling van de vita door Rijcklof Hofman, zijn voorzien in november 2012.

Wetenschappelijke publicatie (artikel)

- Antwerpen voor Christus. Een stedelijke geloofsgemeenschap in de late middeleeuwen. *Post factum. Jaarboek voor Geschiedenis en Volkskunde, 2bis*, 11-36.

Wetenschappelijke publicatie (boekdeel-hoofdstuk)

- Het kerkelijk en godsdienstig leven van ca. 1215 tot ca. 1350. In R. Van Uytven (Ed.), *Geschiedenis van Brabant, van het hertogdom tot heden* (pp. 125-133). Zwolle: Waanders, ISBN 9789040077814.
- Kerkelijk en godsdienstig Brabant tussen de jubeljaren 1350 en 1450. In R. Van Uytven (Ed.), *Geschiedenis van Brabant, van het hertogdom tot heden* (pp. 179-186). Zwolle: Waanders, ISBN 9789040077814.
- Kerkelijk en godsdienstig Brabant tot aan de komst van de Reformatie. In R. Van Uytven (Ed.), *Geschiedenis van Brabant, van het hertogdom tot heden* (pp. 252-261). Zwolle: Waanders, ISBN 9789040077814.
- No Places of Pilgrimage without Devotion(s). In T. Coomans & a.o. (Eds.), *Loci Sacri. Understanding Sacred Places* (KADOC-Studies on Religion, Culture and Society, Vol. 9) (pp. 124-137). Leuven: Leuven University Press, ISBN 9789058678423.

Boekbespreking

- Charles H. Parker, Faith on the Margins. Catholics and Catholicism in the Dutch Golden Age. Cambridge, MA 2008. *History of Religions*, 50, 321-323.
- Cock Gorisse, Oosterhout, niet van gisteren. De geschiedenis van een vitale en veerkrachtige stad van de oude steentijd tot 2009. Oosterhout 2009. *Noordbrabants historisch jaarboek*, 28, 197-198.
- Frans van Gaal & Ton Thelen, Wat mij nou toch soms mankeert! Over de idealen, twijfels, en tweestrijd in het leven van Anton van den Ende (1910-2000), missionaris. Nijmegen 2010. *Noordbrabants historisch jaarboek*, 28, 218-219.
- Thomas Coomans & Anna Bergmans, In zuiverheid leven. Het Sint-Agnesbegijnhof van Sint-Truiden. Brussel 2008. *Revue d'histoire ecclésiastique*, 106(1), 287-288.
- Jaarboek voor middeleeuwse geschiedenis 12 (2009). Hilversum 2010. *Trajecta*, 18, 273.
- Jürgen Vanhoutte & Johan Van der Eycken, Latijnse scholen in de Zuidelijke Nederlanden (16de-18de eeuw). Repertorium en archiefgids. Vlaanderen en Brussel. Brussel 2007. *Trajecta*, 18, 273.
- Jos Bos & August den Hollander, Disgenoten. Short-Title Catalogue van 'Het rechte gebruyck van des Heeren H. avontmael'. Amstelveen 2007. *Trajecta*, 18, 273-274.
- Aart Vos, Burgers, broeders en bazen. Het maatschappelijk middenveld van 's-Hertogenbosch in de zeventiende en achttiende eeuw. Hilversum 2007. *Trajecta*, 18, 274-275.
- Catherine Vincent & Jacques Pycke, Cathédrale et pèlerinage aux époques médiévale et moderne. Reliques, processions et dévotions à l'église-mère de diocèse. Louvain-la-Neuve / Leuven 2010. *Trajecta*, 19-20, 225-226.

R.Th.M. van Dijk

Project: Het taalgebruik van de Moderne Devotie

Omvang: 0,1 fte

Verricht onderzoek: enkele studies zijn gereed over het begrippenpaar *solacium – consolacio* en de begrippen *religiosus* en *devotio* in *De imitacione Christi* van Thomas van Kempen. Ze zullen worden aangevuld met de onderzoeksresultaten van de vertaling van *De spiritualibus ascensionibus* van Gerard Zerbolt van Zutphen.

Project: De materiële cultuur van de Moderne Devotie

Omvang: 0,1 fte

Verricht onderzoek: er is een selectie gemaakt uit de beschikbare literatuur sinds 1984.

Recente literatuur wordt thematisch gedepouilleerd.

Project: De Nавolging van Christus

Omvang: 0,1 fte

Verricht onderzoek: enkele semantische studies op basis van woordveldonderzoek zijn afgerond.

Project: Gerard Zerbolt van Zutphen (1367-1398), *Geestelijke opklimmingen*. Het concept van *De spiritualibus ascensionibus* met vertaling en commentaar.

Omvang: 0,1 fte.

Verricht onderzoek: in het verslagjaar is het project afgerond. Op 3 november 2011 werd in het Historisch Centrum Overijssel te Zwolle onder auspiciën van de Stichting Thomas a Kempis aldaar het boek onder de titel *Gerard Zerbolt van Zutphen, Geestelijke opklimmingen. Een gids voor de geestelijke weg uit de vroege Moderne Devotie* gepresenteerd, waarbij twee ‘eerste exemplaren’ werden aangeboden aan drs. B. Wolbers O.Carm., prior provinciaal van de Nederlandse Karmelprovincie, en aan drs. B. de Vries, directeur van het Historisch Centrum Overijssel.

Wetenschappelijke publicatie (boek)

- *Gerard Zerbolt van Zutphen, Geestelijke opklimmingen. Een gids voor de geestelijke weg uit de vroege Moderne Devotie. Vertaald, ingeleid en toegelicht door Rudolf van Dijk* (Bibliotheca Dissidentium Neerlandicorum, Vol. 8) (344 pp.). Amsterdam: University Press, ISBN 9789089644039.
- *Gelijk het gras. Thomas van Kempen, Erkennung van onze broosheid [LIBELLUS DE RECOGNICIONE PROPRIE FRAGILITATIS]. Uit het Latijn vertaald, toegelicht en ingeleid door dr. Rudolf van Dijk O.Carm.* (72 pp.). Kampen: Ten Have, ISBN 9789043503389.

Wetenschappelijke publicatie (artikel)

- Die Überlieferung der Briefschaften von Geert Grote. *Quaerendo*, 41, 172-182.

Vakpublicatie (artikel)

- De kruisbroeders en de Moderne Devotie. *Clairlieu. Tijdschrift gewijd aan de geschiedenis van de kruisheren*, 69, 3-16.

Populariserende publicatie (boek)

- *Aus dem Erbe der ungeteilten Kirche. Die ‘Nachfolge Christi’ des Thomas von Kempen neu erforscht* 1) (32 pp.). Leutesdorf: Johannesbund.

Populariserende publicatie (artikel)

- Deemoed als grondhouding. Veertiende zondag door het jaar. *Kerugma*, 54 (3), 57-63.

Populariserende publicatie (boekdeel-hoofdstuk)

- Gastvrijheid: de Afwezige aanwezig weten. In R. T. M. v. Dijk, A. Coppens-Baeten & R. Vaanhold (Eds.), *Ontvangen. De religieuze bronnen van onze gastvrijheid* (pp. 125-130). Nijmegen: Valkhof Pers, ISBN 9789056253394.
- Gastvrijheid: delen wat je ontvangt. In R. T. M. v. Dijk, A. Coppens-Baeten & R. Vaanhold (Eds.), *Ontvangen. De religieuze bronnen van onze gastvrijheid* (pp. 45-49). Nijmegen: Valkhof Pers, ISBN 9789056253394.
- Gastvrijheid in wederkerigheid. Het mystieke perspectief van de Karmelregel. In R. T. M. v. Dijk, A. Coppens-Baeten & R. Vaanhold (Eds.), *Ontvangen. De religieuze bronnen van onze gastvrijheid* (pp. 105-115). Nijmegen: Valkhof Pers, ISBN 9789056253394.
- In gemeenschap biddend en werkend. De spirituele uitstraling van de priorij Soeterbeeck in haar voorlaatste levensfase (1968-1997). In R. T. M. v. Dijk, A. Coppens-Baeten & R. Vaanhold (Eds.), *Ontvangen. De religieuze bronnen van onze gastvrijheid* (pp. 69-81). Nijmegen: Valkhof Pers, ISBN 9789056253394.
- Scholen van spiritualiteit. In R. T. M. v. Dijk, A. Coppens-Baeten & R. Vaanhold (Eds.), *Ontvangen. De religieuze bronnen van onze gastvrijheid* (pp. 38-41). Nijmegen: Valkhof Pers, ISBN 9789056253394.
- Verantwoording. In Titus Brandsma *O.Carm., Mystiek van de Carmel. Historische schetsen. Nederlandse vertaling van Carmelite Mysticism - Historical Sketches (1936). Met een inleiding door Sanny Bruijns O.Carm. en verantwoording door Rudolf van Dijk O.Carm.* (Reeks Karmelitaanse Vorming, Vol. 19) (pp. 4-6). Boxmeer.
- Vonken onder de as. In H. Kienhorst & J. Kuys (Eds.), *Verborgten leven. Arnhemse mystiek in de zestiende eeuw* (Nijmeegse Kunsthistorische Cahiers Vol. 19) (pp. 9-12). Arnhem: Historisch Museum Arnhem; Nijmegen: Stichting Nijmeegse Kunsthistorische Studies, ISBN 9789491226045.

Populariserende publicatie (boekredactie)

- Dijk, R. T. M. v., Coppens-Baeten, A., & Vaanhold, R. *Ontvangen. De religieuze bronnen van onze gastvrijheid* (183 pp.). Nijmegen: Valkhof Pers, ISBN 9789056253394.
- Dijk, R. T. M. v., & Bruijns, S. A. M. *Titus Brandsma O.Carm., Mystiek van de Carmel. Historische schetsen. Nederlandse vertaling van Carmelite Mysticism – Historical Sketches (1936). Met een inleiding door Sanny Bruijns O.Carm. en verantwoording door Rudolf van Dijk O.Carm.* (Reeks Karmelitaanse Vorming Vol. 19) (58 pp.). Boxmeer.

Boekbespreking

- Piet Mertens (red.), *Heiligdom / Sanctuary Sint Gerlach. Nijmegen 2009. Trajecta. Religie, cultuur en samenleving in de Nederlanden, 18 (2009) 378-379.*

R.H.F. Hofman

Project: Opera Omnia van Geert Grote en de Devotio Moderna

Omvang: 0,6 fte

Verricht onderzoek: Gedurende het verslagjaar heeft de onderzoeker zijn werk aan het zg. ‘Focaristendossier’ van Geert Grote afgerond. De publicatie is in augustus 2011 verschenen als dl. 235 in de serie Corpus Christianorum, Continuatio Mediaevalis (Turnhout: Brepols); de oorspronkelijk geplande omvang van 300 p. is verrassend overschreden, het kloekke boekdeel omvat maar liefst 653 pagina’s. Daarna heeft de onderzoeker een nieuwe Nederlandse vertaling van Het Leven van de Heilige Maagd

Liduina van Schiedam vervaardigd. Ook is hij begonnen met de tekstconstitutie van Geert Grote's tractaten tegen simonie, waarvan de uitgave voor 2014 gepland staat.

Wetenschappelijke publicatie (boek)

- *Gerardi Magni Opera Omnia, Pars II.1. Sermo ad clerum Traiectensem de focaristis – Opera minora contra focaristas, cura et studio Rijcklof Hofman.* (Corpus Christianorum, Continuatio Mediaevalis, Vol. 235) (653 pp.). Turnhout: Brepols, ISBN 9782503533469.

3.5. Spiritualiteit in maatschappelijke contexten

3.5.1 Maatschappelijke spiritualiteit

I.M.K. Bocken

Project: Maatschappelijke spiritualiteit

Omvang: 0,15 fte (tot 1 juli)

Verricht onderzoek: dit project past zowel bij het aandachtsgebied 'grondslagen' (3.1), als bij het aandachtsgebied 'maatschappelijke spiritualiteit', voor zover de onderzoeker zich bezig heeft gehouden met primordiale vormen van spiritualiteit (gezondheidszorg, onderwijs en bedrijfsleven). Daarnaast richtte de onderzoeker zich op de theoretische benaderingen en de interdisciplinaire netwerken binnen het wetenschappelijk spiritualiteitsonderzoek.

Wetenschappelijke publicatie (boekdeel-hoofdstuk)

- Nirgendwo Zuhause. Die Rhetorik des Wohnens nach Michel de Certeau. In U. Dickmann & W. C. Schneider (Eds.), *Wohnen* (Felderkundigungen Laienspiritualität, Vol. 3) (pp. 24-45). Schwerte: Katholische Akademie Schwerte, ISBN 978-3927382695.

Vakpublicatie (artikel)

- Onverhoopte vervulling - een kritische apologie van 'The Secret'. *Speling*, 63(3), 56-65.
- Groeipijn. *Speling*, 63(4), 91-94.
- Leven in Christus als het echte leven. *Splijtstof*, 40(1), 11-24.
- Stijlen van religiekritiek. *Filosofie*, 21(5), 2-5.

Populariserende publicatie (artikel)

- Een eigentijds verhaal. *Parochieblad Ontmoetingskerk Nijmegen-Dukenburg*, 25e jaargang, nr. 6, pagina 4.

F.A. Maas

Project: Maatschappelijke spiritualiteit

Omvang: 0,2 fte (tot 1 februari)

Verricht onderzoek:

Wetenschappelijke publicatie (boek)

- *Vitale verscheidenheid van het ene goddelijke leven. Meister Eckhart en theorievorming in spiritualiteit. Afscheidsrede Radboud Universiteit Nijmegen* (31 pp.). Nijmegen: UP, ISBN 9789081840705.

- Theoretical approaches in spirituality. In E. Hense & F. A. Maas (Eds.), *Towards a theory of spirituality* (Studies in Spirituality Supplements, Vol. 22) (pp. 123-139). Leuven: Peeters, ISBN 9789042924789.

Wetenschappelijke publicatie (boekredactie)

- Theoretical approaches in spirituality. In E. Hense & F. A. Maas (Eds.), *Towards a theory of spirituality* (Studies in Spirituality Supplements, Vol. 22) (viii-168 pp.). Leuven: Peeters, ISBN 9789042924789.

Vakpublicatie (boek)

- *De glans van het gewone. Spiritualiteit en geestelijke gezondheid* (Serie Geestelijke Volksgezondheid, Vol. 2-78) (198 pp.). Tilburg: KSGV, ISBN 9789075886009.
- *Of God in het onderwijs aan de orde gesteld moet worden, Edith Stein-lezing 2010* (11 pp.). Oss: Het Hooghuis.

Vakpublicatie (artikel)

- Kwestie van kwaliteit? *Speling*, 63(4), 18-23.

H.H. Blommestijn

Project: Maatschappelijke spiritualiteit

Omvang : 0,2 fte

Voortgang onderzoek: de bijdrage aan dit project heeft zich in 2011 beperkt tot deelname aan de werkgroep met het oog op de voortzetting van dit project.

Wetenschappelijke publicatie (artikel)

- Leadership in Religious Life (Part 2). *Vinayasādhana, Journal of Psycho-Spiritual Formation*, 2(1), 23-40.

G.H.M. Mertens

Project: Maatschappelijke spiritualiteit

Per 1 september van het verslagjaar participeert de onderzoeker niet meer aan het onderzoekprogramma.

Wetenschappelijke publicatie (boekdeel-hoofdstuk)

- Zorgers zijn spirituele doeners. In M. Pijnenburg & C. Leget (Eds.), *Wat bezielt je? Geïnspireerd - blijven werken - in het ziekenhuis* (Prudentia Reeks, Vol. (pp. 26-38). Budel: Damon, ISBN 9789460360282.

Vakpublicatie (artikel)

- Dakloze, bedelende, zieke zwerver. *Zin in Zorg. Tijdschrift van Reliëf over zorg, ethiek en levensbeschouwing*, 13(maart), 4.
- Bijzonder. *Zin in Zorg. Tijdschrift van Reliëf over zorg, ethiek en levensbeschouwing*, 13(juni), 4.
- Leefgemeenschap de Ark. Samen wonen met en zonder verstandelijke handicap. *Zin in Zorg. Tijdschrift van Reliëf over zorg, ethiek en levensbeschouwing*, 13(juni), 18-19.
- Gewelddsmisdrijf. *Zin in Zorg. Tijdschrift van Reliëf over zorg, ethiek en levensbeschouwing*, 13(september), 13.
- De Valk. *Zin in Zorg. Tijdschrift van Reliëf over zorg, ethiek en levensbeschouwing*, 13(december), 13.

Boekbespreking

- Jaap Lodewijks, Als het wassen van andermans voeten. Franciscus ontmoeten in leidinggeven en werk. Utrecht 2011. *Zin in Zorg. Tijdschrift van Reliëf over zorg, ethiek en levensbeschouwing*, 13(september), 17.
- Rieke Mes, Hoe kom ik thuis? Geestelijke verzorging voor mensen met dementie: een zielzorgconcept. Zoetermeer 2011. *Zin in Zorg. Tijdschrift van Reliëf over zorg, ethiek en levensbeschouwing*, 13(december), 17.

C.J. Waaijman

Project: Maatschappelijke spiritualiteit

Omvang: 0,25 fte

Verricht onderzoek: het onderdeel 'theoretische benadering, vanuit literatuurstudie en de spirituele traditie', is volgens plan afgerond, terwijl de reflectieve exploratie van het begrip ziel in de sectoren onderwijs, zorg en werk verder werd ontwikkeld.

Wetenschappelijke publicatie (boekdeel-hoofdstuk)

- Jemanden zu Hause besuchen. In U. Dickmann & W. C. Schneider (Eds.), *Wohnen* (Felderkundungen Laienspiritualität, Vol. 3) (pp. 131-147). Schwerte/Nijmegen: Katholische Akademie/Titus Brandsma Instituut, ISBN 9783927382695.
- Ökumenische Aspekte in säkularer Spiritualität. In C. Dahlgrün (Ed.), *Spiritualität der Ökumene - Ökumenische Spiritualität* (pp. 43-60). Würzburg: Echter, ISBN 9783429046224.

Vakpublicatie (artikel)

- *Some reflections on interdisciplinarity*. Paper presented at the conference Spirituality as interdisciplinary phenomenon. The Philippine setting, Editor: M. A. Lacal, E. G. Dela Torre, E. P. Padilla & D. M. Miranda (Lecture Series on Spirituality, Vol. 10) (pp. 111-113). Manila: Institute of Spirituality in Asia.
- Inleiding. In E. C. van Aalsum (Ed.), *Spiritualiteit in het onderwijs: Een handreiking* (pp. 13-18). Delft: Eburon, ISBN 9789059724969.
- Innerlijke ruimte, ervaring en beleving. *Speling*, 63(1), 39-44.
- Macht en aanwezigheid: Twee namen voor het goddelijke. *Speling*, 63(2), 56-61.
- Vrij en volgroeid. *Speling*, 63(3), 73-77.
- Alles is begrensd, behalve de liefde. *Speling*, 63(4), 24-28.

C.M.A. Caspers

Project: Maatschappelijke spiritualiteit

Omvang: 0,25 fte (vanaf 1 juli)

Verricht onderzoek: in het verslagjaar is begonnen met de vervaardiging van een boek over het charisma van de zusters van de Choorstraat ('s-Hertogenbosch).

3.5.2 Spiritualiteit van het religieus leven**P.J.M. Humblet**

Project: De spiritualiteit van het religieus leven

Omvang: 0,3 fte

Verricht onderzoek: in 2011 is binnen dit project vooral gewerkt aan het verder uitbouwen van het *Huis van de Roeping*, als instrument voor de begeleiding van personen met vragen

rond hun roeping. Kenmerkend voor de werkwijze binnen dit project is dat participerend onderzoek, begeleiding van zoekenden en beleidsontwikkeling nauw verweven zijn. Binnen SPIRIN wordt onder de titel 'Project Religieus Leven' geleidelijk het exploratiekader uitgewerkt. De tijdelijke aanstelling binnen de KNR van collega Esther van de Vate o.c.m. als projectmedewerkster Toekomst van Religieus Leven, bespoedigde afgelopen jaar de voortgang. Een deel van haar werkzaamheden in KNR-verband is nauw verweven met dit project. Verbonden met dit project is het Project Religieus Leven dat door de onderzoeker wordt uitgevoerd voor de KNR. Hierbij wordt intensief gebruik gemaakt van sociale media. Er wordt ernaar gestreefd om promotie en bezinning rond Roeping intrinsiek te verbinden met beleidsontwikkeling, studie en reflectie. Met de nieuwe media dienen zich ook nieuwe uitdagingen aan voor samenwerking en onderzoek. Zie: www.facebook.com/huisvanderoeping, www.twitter.com/roeping en www.twitter.com/houseofvocation.

Vakpublicatie (brochure)

- *Geef mij van dat levend makend water* (Met Elisabeth Gruijters op pelgrimstocht (7 pp.). Maastricht: Sisters of Charity of St Charles Borromeo [Congregatie van de Liefdezusters van de Heilige Carolus Borromeus].
- Engelse vertaling: *Give me of that life-giving water* (Going on a pilgrimage with Elisabeth Gruyters (7 pp.). Maastricht: Sisters of Charity of St Charles Borromeo [Congregatie van de Liefdezusters van de Heilige Carolus Borromeus].
- Indonesische vertaling: *Berlilah aku air yang menghidupkan itu* (Pergi berziarah bersama Elisabeth Gruijters (8 pp.). Maastricht: Sisters of Charity of St Charles Borromeo [Congregatie van de Liefdezusters van de Heilige Carolus Borromeus].

Vakpublicatie (artikel)

- 'Het vloeit werkelijk over van melk en honing' – De verkenner verkend. *KNR-Bulletin - Tijdschrift van de Konferentie Nederlandse Religieuzen*, 14(2), 35-38.

A.W.J. de Keyzer

Project: Participatio actiosa / De spiritualiteit van Bachs Matthäus-Passion,

Omvang: 0,2 fte

Verricht onderzoek: de onderzoeker was gedurende een groot deel van het verslagjaar met ziekteverlof. Gedurende dit verlof is het werkplan gewijzigd. De Matthäus-Passion van Johann Sebastian Bach behoort tot de belangrijkste religieus-muzikale scheppingen van onze geschiedenis. Het lijdensverhaal wordt door tekstdichter en componist op 27 momenten onderbroken om de hoorder de mogelijkheid te bieden zich via recitatief, aria en koraal de voorafgaande Schrifttekst toe te eigenen. Deze toe-eigening kunnen we vanuit spiritueel perspectief beschouwen als een mystagogisch proces.

Vakpublicatie (boekdeel-hoofdstuk)

- *Kome wat komt. Je over durven te geven.* In *De kroon op het leven. Spiritualiteit van de ouderdom* (Werkkatern, Vol. 27) (pp. 30-32). Rotterdam: Midden onder U.

4 Promotieonderzoek

4.1 Promoties in 2011

H.H. Blommestijn

– Lid Manuscript- en oppositiecommissie G. Deems, *Een andere 'Ariëns'. De doctrina socialis van dr. Alfons Ariëns (1860-1928)* (RU Nijmegen, 19 april)

C.M.A. Caspers

- Lid oppositiecommissie R.L.E.M. Vervoort, *Vrouwen op den besem en dergelijck ghespoock" : Pieter Bruegel en de traditie van hekserijvoorstellingen in de Nederlanden tussen 1450 en 1700* (RU Nijmegen 20 mei)
- Lid oppositiecommissie B.M.S. Minnen, *Den heyligen Sant al in Brabant : de Sint-Martinuskerk van Wezemaal en de cultus van Sint-Job 1000-2000* (RU Nijmegen 8 november)

4.2 Begeleiding promotieonderzoek

Medewerkers van het Titus Brandsma Instituut begeleiden een aantal promotieonderzoeken in uitvoering. Per 31 december 2011 gaat het om:

- Beusichem, Mariska van, *Thérèse van Lisieux als mystagoge*. Begeleiders: dr. J.A. Huls en prof. dr. C.J. Waaijman
- Dool, Eelco van den, *Spiritual Dynamics in Social Innovation*. Begeleiders: prof. dr. F.A. Maas en prof. dr. M. Verkerk (TU Eindhoven)
- Etminan, Erika Helene, *Spiritualiteit en ervaringen in het management*. Begeleider: prof. dr. F.A. Maas.
- Pol-Struik, Louisa van der, *Mystiek van Meister Eckhart in poëzie en poëtica van C.O. Jellema*. Begeleiders: prof. dr. F.A. Maas en prof. dr. S. Levie (Letteren RU)
- Polet, Noela, *Brieven van Adelaïde de Ciccé*. Begeleiders: prof. dr. F.A. Maas en dr. C.M.A. Caspers
- Schoenmakers, Johan, *The Practice of Liturgical Ritual in the Imperial Abbey Thorn circa 1600*. Begeleiders: dr. L. van Tongeren (UvT) en dr. C.M.A. Caspers
- Sommers, M.J.P., *De mystieke dynamiek binnen Privy Counseling*. Begeleiders: prof. dr. A. van den Hoogen en prof. dr. H.H. Blommestijn
- Suparyanto, Petrus, *Mysticism of Semar in the Wayang Kulit Purwa*. Begeleiders prof. dr. H. Blommestijn en dr. C. Caspers.
- Vate, Esther van der, *Oratieve dynamiek in een traktaat van Maria Petyt*. Begeleider: prof. dr. F.A. Maas en dr. E. Hense.

4.3 Overige begeleiding

- Begeleiding van A.P.J. Jacobs bij diens 'historisch onderzoek naar de Nederlandse provincie van de Orde van de broeders en zusters van Onze Lieve Vrouw van de berg Karmel' door dr. C.M.A. Caspers en drs. J.J.T.M. Thuis.
- Begeleiding van Judith Kessler bij voorbereiding van een onderzoeksaanvraag voor een VENI project bij NWO door dr. C.M.A. Caspers en prof. dr. D. Müller (RU Nijmegen).

5 Deelname aan congressen e.d.

In deze rubriek gaat het om congressen op academisch niveau. Vermeld wordt niet alleen wanneer een staflid een voordracht heeft gehouden of bij de organisatie van een congres betrokken is geweest, maar ook wanneer hij of zij op andere wijze actief aan een congres heeft deelgenomen.

I.M.K. Bocken

- Freiheit und Gnade bei Erasmus. 18 februari, Tagung Erasmus und Luther über Freiheit und Gnade, Evangelische Akademie, Loccum.
- Gott. 3 maart, Philosophisches Kolloquium 100. Reihe, thema ‘Nichts’, Hildesheim.
- Der Standpunkt der Kritik bei Michel de Certeau im Hinblick auf Michel Foucault. 29 april, Internationale Tagung Ästhetik des Körpers oder Taktiken der Alltäglichkeit. Kulturphilosophie und Diskursanalyse bei Michel Foucault und Michel de Certeau, Hildesheim.
- Cusanus en de fenomenologie. 24 juni, Studiedag fenomenologie, Nijmegen.
- Leven in Christus als het echte leven. De navolging van Christus en de taak van de theologie. 5 september, Collatio Titus Brandsma Instituut, Nijmegen.
- Der Ball ist nicht rund. Das Kugelspiel des Nicolaus Cusanus. 12 september, PhilosophInnen in der Stadt. Nebenprogramm Deutscher Kongress für Philosophie, München.
- Florenz - Gent - Bagdad. Medien der Reflexion in Flandern. 13 september, PhilosophInnen in der Stadt. Nebenprogramm Deutscher Kongress für Philosophie, Museum für Völkerkunde, München.
- Die Kreativität des Grundes ohne Grund. Das Nichtandere des Nicolaus Cusanus und der Versuch einer pragmatischen Metaphysik in der Renaissance. 14 september, Invited lecture, Deutscher Kongress für Philosophie 2011, München.
- Reflexionen. Die Kunst des Spiegels und die Kunst des Sammelns. Nicolaus Cusanus und die flämische Malerei. 25 september, Internationale Tagung Spiegel der Seele. Reflexionen in Mystik und Malerei, Alfter, Bonn.
- Maatschappelijke Spiritualiteit - een pleonasme? Over inspiratie in dagelijkse praktijken. 19 november, Plaatsen van bezieling. Over Maatschappelijke Spiritualiteit, Aula RU, Nijmegen.
- Die Devotio Moderna und die Religionsfrage heute. 25 november, Die *devotio moderna* als geistige Reformbewegung am Niederrhein, Titus Brandsma Instituut / Verein für Heimatschutz, Kranenburg.
- Die Zeit der Arbeit. Perspektiven der Laienspiritualität. 10 december, Expertseminar Laienspiritualität, Schwerte, katholische Akademie.

C.M.A. Caspers

- Modern Devout Authors on *fides*, *spes* and *caritas*. 8 juli, Fides Virtus. The Virtue of Faith in the Context of the Theological Virtues. Exegesis, Moral Theology, and Pastoral Care from 12th to Early 16th C., Internationale Gesellschaft für Theologische Mediävistik, Padua.
- Über die Schwelle. Mittelalterliche Liturgie am Kirchenportal. 5 september, Sichtbarkeit. Kirchenbauten im öffentlichen Raum. Internationale Theologisch-Kunsthistorische Studienwoche ‘Liturgie XV’, Münster.
- De mis van Adriana en Adrianus. Een pastoor en een ‘gewone gelovige’ aan de slag met

- goede geesten, Breda 1589-1590. 8 oktober, Heksen en heksenvervolging, Brabants Heem i.s.m. het Centrum voor de Studie van Land en Volk van de Kempen, Helmond.
- Ex voto. Christian Pilgrimage during the Middle Ages and beyond. 11 november, Unterwegs im Namen der Religion. Pilgern als Form von Kontingenzbewältigung und Zukunftssicherung in den Weltreligionen, Internationales Kolleg für Geisteswissenschaftliche Forschung, Erlangen-Nürnberg.
 - Thomas von Kempen und der Himmel auf Erden. 25 november, Die *devotio moderna* als geistige Reformbewegung am Niederrhein, Titus Brandsma Instituut / Verein für Heimatschutz, Kranenburg.
 - Over de drempel. Rituelen voor en door het kerkportaal. 5 december 2011, Collatio, Radboud Universiteit.
 - The Sacrament of Miracle in Amsterdam. Devotions as Weapons against ‘Heretics’, c. 1515 - c. 1555. 13 december, The Northern European Experience. Mysticism, Reform and Devotion between the Late Medieval and Early Modern Periods, Universiteit Antwerpen/Ruusbroecgenootschap, Antwerpen.

R.Th.M. van Dijk

- Symposium 800 Jahre Klosterleben. Das Kulturerbe der Kreuzherren in Westeuropa, 21 februari, Rheine, Museum Kloster Bentlage.
- Beifall und Widerstand. Die Rezeption der Windesheimer Klosterreform aus spiritualitätswissenschaftlicher Sicht. Der Fall Wienhausen. 15 december, Herzog-August-Bibliothek, Wolfenbüttel.

R.H.F. Hofman

- Reinheid en waardigheid. Collatio. 7 november, Collatio, Radboud Universiteit.
- Wie sich die Dingdener Kreuzherren mit Geert Grotes Predigt gegen Priester, die mit einer Frau zusammenleben, beschäftigt haben. 25 November, Die *devotio moderna* als geistige Reformbewegung am Niederrhein, Titus Brandsma Instituut / Verein für Heimatschutz, Kranenburg.

C.J. Waaijman

- Spiritualiteit in het werken: Met hart en ziel. 14 april, Symposium ‘Ziel en zakelijkheid’ GITP Academy.
- Secularisatie en spiritualiteit. 12 november, Congres “Hersenspinsels: Inspiratie rond wetenschap, geloof en hulpverlening” van Christelijke Vereniging voor Psychiaters, Psychologen en Psychotherapeuten.

P.H.M. Welzen

- Als het verlangen geen antwoord krijgt. Voordracht Collatio, TBI, 3 oktober, Nijmegen

6 Wetenschappelijke functies, vormen van samenwerking en redactielidmaatschappen

Medewerkers van het instituut vervullen de volgende wetenschappelijke functies en maken deel uit van de volgende samenwerkingsverbanden en redacties:

H.H. Blommestijn

- Gasthoogleraar Mystieke Theologie van het Instituut voor Psychologie van de Universiteit Gregoriana te Rome
- Lid Nederlandse Onderzoekschool voor Theologie en Religiewetenschap (NOSTER)
- Lid Onderzoekschool Mediëvistiek
- Lid Institutum Carmelitanum Rome
- Lid van de studiegroep Spiritualiteit van het Soeterbeeckprogramma
- Lid van de onderzoeksgroep Respire (gezondheidszorg en spiritualiteit)
- Research Associate van de Universiteit van die Vrijstaat (Zuid-Afrika)

- Redacteur *Studies in Spirituality*
- Redacteur *Spiritus*
- Redacteur van de serie *Mystieke teksten en thema's*
- Redacteur van de serie *Fiery Arrow*
- Redacteur van de serie *Flèche de Feu*

I.M.K. Bocken

- Universitair Docent Faculteit Religiewetenschappen/Theologie RU
- Gastdocent religie en politiek: katholicisme en fascisme in Europa 1920-1940. 16-20 mei, University of Primorska (Koper, Slovenië).
- Lid wissenschaftliche Beirat 'Kueser Akademie für Europäische Geistesgeschichte'
- Lid programmacommissie Vlaams Cultureel Kwartier

- Redactielid *Beeld en betekenis*, Online tijdschrift Iconology Research Group, Leuven
- Redactielid en Herausgeber van *Coincidentia. Zeitschrift der Kueser Akademie*

C.M.A. Caspers

- Docent Kerkgeschiedenis Priester- en Diakenopleiding Bovendonk
- Lid Nederlandse Onderzoekschool voor Theologie en Religiewetenschap (NOSTER)
- Lid van de Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore (SIEF)
- Lid Onderzoekschool Mediëvistiek
- Lid Internationale Gesellschaft für theologische Mediävistik
- Lid Werkgenootschap Katholieke Kerkhistorici in Nederland (WKKN)
- Lid Contactgroep voor sociaal-economische en institutioneel-juridische geschiedenis van geestelijke en kerkelijke instellingen in de Nederlanden in de Middeleeuwen
- Lid Commissie Overleg Instituten van de Konferentie Nederlandse Religieuzen
- Voorzitter universitair overlegorgaan 'platform Moderne Devotie'
- Lid Genootschap voor liturgiestudie
- Lid Maatschappij der Nederlandse Letterkunde
- Adviseur Handleiding Roerend Religieus Erfgoed (Stichting Kerkelijk Kunstbezit Nederland / Museum Catharijneconvent)
- Bestuurslid (secretaris) Stichting Aartsbisschoppelijk Museum

- Redacteur *Trajecta. Tijdschrift voor de geschiedenis van het katholiek leven in de Nederlanden*
- Redacteur *Noordbrabants Historisch Jaarboek*
- Redacteur *Collatie. Halfjaarlijks informatieblad over de ‘Moderne Devotie’*
- Redacteur *Bedevaartplaatsen in Nederland* (website Meertens Instituut, KNAW)

R.Th.M. van Dijk

- Lid van de Onderzoeksschool Mediëvistiek, lijn 1.1. (Ontsluiting van de bronnen) en 1.3 (Boek en cultuur)
- Lid codicologengenootschap Het Draakje
- Wetenschappelijk secretaris Nederlands Carmelitaans Instituut (Boxmeer)
- Lid Redactie Reeks Pareltjes van Nederlandse en Rijnlandse mystiek (Peeters, Leuven)
- Lid Beirat zum Vorstand des Thomas-Vereins te Kempen
- Lid Nederlandse Maatschappij der Letterkunde
- Lid Zuidhollandse Maatschappij voor Taal- en Letterkunde en Geschiedenis
- Lid Werkgemeenschap van Katholieke Kerkhistorici in Nederland
- Lid begeleidingscommissie *Monasticon Carmelitanum Neerlandicum*
- Lid Commissie Overleg Instituten van de Konferentie Nederlandse Religieuzen
- Lid Comité van aanbeveling Titus Brandsma Museum, Bolsward
- Lid Comité van aanbeveling Stichting Klooster Sibculo, Sibculo/Hardenberg
- Adviserend lid van vzw Cartusiana (België)
- Wetenschappelijk adviseur redactie van *Analecta Cartusiana 250. Studia Cartusiana in Provincia Teutonica*
- Lid Wetenschappelijke adviescommissie voor de tentoonstelling ‘Verborgen leven: Arnhemse mystiek in de zestiende eeuw’ in Historisch Museum Arnhem (18 november 2011 – 29 januari 2012)
- Voorzitter van de Stichting Kring Soeterbeeck
- Voorzitter van de Stichting Ontvangen, ten behoeve van de Werkgroep Kloosterspiritualiteit
- Wetenschappelijk adviseur voor de exposities ‘Van Albrecht Dürer en Thomas a Kempis’ (Museum De Fundatie, 15 oktober 2011 – 8 januari 2012) en ‘Aan God gehecht / Door geloof gedreven’ (Stedelijk Museum Zwolle, 15 oktober 2011 – 8 januari 2012) en voor het begeleidende publieksboek *Moderne Devotie. Terug naar de bron met Geert Grote (1340-1384) & Thomas a Kempis (ca. 1380-1471). De Moderne Devotie in Deventer en Zwolle*, Zwolle, Wbooks, 2011
- Eindredacteur *Collatie. Halfjaarlijks informatieblad over de ‘Moderne Devotie’*
- Lid redactieraad *Gerardi Magni Opera omnia*
- Eindredacteur *Reeks Karmelitaanse Vorming*
- Redactielid en Eindredacteur van *Ontvangen – De religieuze bronnen van onze gastvrijheid*

R.H.F. Hofman

- Lid interuniversitair werkverband Geschiedenis van de Taalkunde
- Lid Studienkreis Geschichte der Sprachwissenschaft
- Lid Henry Sweet Society for the History of Linguistics
- Lid van de Onderzoeksschool Mediëvistiek, lijn 1.1 (ontsluiting van bronnen).
- Lid Contactgroep voor sociaal-economische en institutioneel-juridische geschiedenis van geestelijke en kerkelijke instellingen in de Nederlanden in de Middeleeuwen

- Member of the Authenticating Panel of the Royal Irish Academy and Irish Biblical – Association's joint project for the edition of Medieval Celtic-Latin biblical and related texts in the *Corpus Christianorum* series
- Hoofd Project *Gerardi Magni Opera omnia*
- Lid Maatschappij der Nederlandse Letterkunde
- Conservator Brandsma Collectie
- Secretaris Redactieraad *Gerardi Magni Opera Omnia*

J.A. Huls

- Lid Institutum Carmelitanum
- Research Associate van de Universiteit van die Vrijstaat (Zuid-Afrika)
- Gasthoogleraar Mystieke Theologie van het Instituut voor Psychologie van de Universiteit Gregoriana te Rome

- Redacteur van de serie *Fiery Arrow*
- Redacteur van de serie *Flèche de Feu*
- Redacteur van de serie *Voetsporen*

P.J.M. Humblet

- Lidmaatschap Interdiocesaan Roepingen Overleg (IRO)
- Studie- en ambtelijk secretaris van de Commissie Roepen tot Religieus Leven van de Konferentie Nederlandse Religieuzen
- Coördinator Huis van de Roeping
- Lid redactie website KNR

A.P.J. Jacobs, onderzoeker namens de Nederlandse Karmel

- Hoofdbestuur lid van het Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap (LGOG, gevestigd te Maastricht)
- Voorzitter van de Commissie Kerkgeschiedenis van LGOG
- Wissenschaftlicher Beirat van de Geschichtsverein für das Bistum Aachen

A.W.J. de Keyzer

- Stafmedewerker bij de Sociëteit van de zusters van JMJ in Den Bosch

F.A. Maas

- Hoogleraar Spiritualiteit (Geschiedenis en grondslagen van de spiritualiteit) aan de Faculteiten der Theologie en der Religiewetenschappen van de Radboud Universiteit Nijmegen
- Lid Nederlandse Onderzoekschool voor Theologie en Religiewetenschap (NOSTER)
- Lid Werkgenootschap Katholieke Theologen Nederland (WKTN)
- Lid Europäischer Verein Katholischer Theologen (EVKT)
- Universitair contactpersoon voor de Stichting Edward Schillebeeckx (SES)
- Lid Werkgroep Uitgave Werken Edward Schillebeeckx (Engels)
- Lid Thijmgenootschap

- Redacteur van *Speling*
- Redacteur van *Tijdschrift voor Geestelijk Leven*
- Redacteur *Studies in Spirituality*

G.H.M. Mertens

- Voorzitter Personeelsvertegenwoordiging (PVT) van het TBI
- Lid Registratiecommissie Gaandeweg, Vereniging van geestelijk begeleiders in België en Nederland

- Redactielid *Zin in Zorg. Tijdschrift van Reliëf over zorg, ethiek en levensbeschouwing*
- Redactielid van de reeks *Voetsporen*

L.G. Swart

- Redactiesecretaris/eindredacteur van *Speling*

C.J. Waaijman

- Emeritus hoogleraar Spiritualiteit van de Faculteiten der theologie en der religiewetenschappen RU Nijmegen
- Lid Arbeitsgemeinschaft Spiritualität
- Voorzitter van de Advisory Board van het Institute of Spirituality in Asia
- Research Associate van de Universiteit van die Vrijstaat (Zuid-Afrika)
- Lid Institutum Carmelitanum
- Honorary president of the South Africa Association for Spirituality (Spirasa)
- Lid van de onderzoeksgroep Respire (gezondheidszorg en spiritualiteit)
- Lid van de studiegroep Laienspiritualität van de Katholieke Akademie te Schwerte
- Vice-voorzitter Raad van Toezicht Stichting Carmelcollege
- Redacteur *Studies in Spirituality*
- Redacteur *Speling*
- Redacteur van de serie *Mystieke teksten en thema's*
- Redacteur *Encyclopedia for Spirituality*
- Mede-uitgever *Felderkundungen Laienspiritualität*

P.H.M. Welzen

- Lid Institutum Carmelitanum Rome
- Research Associate van de Universiteit van die Vrijstaat, Bloemfontein (Zuid-Afrika)
- Lid Bijbels Werkgenootschap St. Hiëronymus
- Lid Lukaswerkplaats
- Lid van Bibliodrama, werkgroep voor opleiding en spiritualiteit
- Lid van Studiosorum Novi Testamenti Conventus

ONDERWIJS

1 Colleges in curricula Wetenschappelijk Onderwijs, Hoger Beroeps Onderwijs, postdoctoraal onderwijs

N.B. In deze rubriek wordt alleen het onderwijs vermeld dat medewerkers van het instituut namens of als representant van het instituut hebben gegeven, dus niet het onderwijs dat zij in dienst van een andere werkgever hebben verzorgd. Het reguliere onderwijs dat I.M.K. Bocken en F.A. Maas in dienst voor de Faculteit der Filosofie, Theologie en Religiewetenschappen voor de Radboud Universiteit hebben verzorgd, wordt hieronder niet vermeld.

H.H. Blommestijn

Seminars

- Het Mystieke proces. 15, 17, 29 en 31 januari, Instituut van Psychologie Universiteit Gregoriana Rome.

I.M.K. Bocken

Colleges

- Gastcolleges religie en politiek: katholicisme en fascisme in Europa 1920-1940. 16-20 mei, University of Primorska (Koper, Slovenië).

C.M.A. Caspers

Colleges

- Het Lam Gods van Jan en Hubert van Eyck en het feest van Allerheiligen. 1 november, Radboud Honours Academy, Radboud Universiteit.

2 School voor Spiritualiteit

Tot de zomer van 2011 kende de school drie leerroutes ('geestelijke begeleiding', 'spiritualiteit van het religieus leven', 'spiritualiteit en pastoraat'). Met de start van de vierde collegecyclus, in september 2011, zijn deze drie samengegaan in één nieuwe leerroute, 'geestelijke begeleiding'. In deze opleiding worden studenten uitgedaagd vanuit een mystagogisch perspectief te leren kijken en denken en zo mensen in hun spirituele weg te begeleiden. In de tweejarige opleiding bouwen studenten hun theoretische kennis op via colleges, en toetsen hun praktische vaardigheden in kleinere practicumgroepen. Voor wie dat wil, kan de opleiding uitgebreid worden met een op maat gesneden individueel traject, het zogenoemde 'verdiepingsprogramma'. Voor deze groep studenten is het mogelijk om dit programma te volgen binnen de twee jaar die hun opleiding duurt of aansluitend daarop in een extra opleidingsjaar. Dit alles werd uitgelegd op de goed bezochte Open Dag op 5 maart. Belangstellenden konden die dag komen 'proeven' van hoorcolleges en practica om te zien of de opleiding iets voor hen was.

In september zijn 24 studenten gestart met de opleiding. Achttien van hen hebben zich eveneens voor het verdiepingsprogramma ingeschreven. Hun achtergrond is zeer divers. Op 24 lesdagen per studiejaar komen zij bijeen. 's Morgens zijn er colleges, die overigens ook openstaan voor toehoorders. Ook de studenten van de opleiding Geestelijke Begeleiding, die vanuit de Protestantse Kerk Nederland georganiseerd wordt, schuiven aan voor het ochtendprogramma. De totale groep bestaat daarmee uit ongeveer 55 personen. 's Middags gaan de studenten in kleinere groepen uiteen voor een practicumbijeenkomst. De eerste ervaringen zijn zeer positief.

Op 4 november 2011 ontvingen vier studenten van de opleiding 'geestelijke begeleiding' hun diploma. Op 25 november was het de beurt aan de zeven studenten 'spiritualiteit en pastoraat' en de dertien studenten 'spiritualiteit van het religieus leven'. Zij ontvingen op die feestelijke dag hun certificaat of bewijs van deelname. Allen hielden een korte presentatie waarin ze vertelden wat ze geleerd hadden in de opleiding. Vaak kwamen daarin heel mooie en ontroerende verhalen naar voren. Dat het allemaal niet zo eenvoudig was om samen te vatten, verwoordde één van de studenten als volgt: 'Wat kan ik vertellen over de effecten van een opleiding waar je leert dat je alles ontvangt?'

Blok 7 (cyclus 2009-2011)

- H.H. Blommestijn. Mystieke tekstlezing: Teksten over actie en contemplatie
- C.M.A. Caspers. Thematiek: Ruimte van de traditie
- H.H. Blommestijn, R. van Dinther, G.H.M. Mertens, J. Scholte, E. Smeekens, L. Teubner. Middagpracticum: Spirituele vorming, deugden en oefeningen.

Blok 8 (cyclus 2009-2011)

- H.H. Blommestijn. Mystieke tekstlezing: Dag Hammarskjöld
- I.M.K. Bocken. Thematiek: Gemeenschap
- H.H. Blommestijn, R. van Dinther, G.H.M. Mertens, J. Scholte, E. Smeekens, L. Teubner. Middagpracticum: Gemeenschap als mystagogische ruimte.

Blok 1 (cyclus 2011-2013)

- C.J. Waaijman. Mystieke tekstlezing: Gesprekken van Cassianus
- F.A. Maas. Thematiek: Inleiding in de spiritualiteit
- H.H. Blommestijn, R. van Dinther, G.H.M. Mertens, J. Scholte. Middagpracticum: Sporen van spiritualiteit leren ontdekken en interpreteren.

Blok 2 (cyclus 2011-2013)

- P.H.M. Welzen. Mystieke tekstlezing: Augustinus' *Confessiones*
- H.H. Blommestijn. Thematiek: De geestelijke weg
- H.H. Blommestijn, R. van Dinther, G.H.M. Mertens, J. Scholte. Middagpracticum: De geestelijke autobiografie.

- C.J. Waaijman, Proefcollege Thematiek. 5 maart, School voor Spiritualiteit, TBM.

3. Begeleiding Scripties

3.1 Masterscripties

N.B. In deze rubriek worden alleen de scripties vermeld die medewerkers van het instituut namens of als representant van het instituut hebben begeleid, dus niet de scripties die zij in dienst van een andere werkgever hebben begeleid. De scripties die I.M.K. Bocken en F.A. Maas in dienst van de Radboud Universiteit hebben begeleid, worden hieronder dus niet vermeld.

H.H. Blommestijn

– [external examiner] 19 Master studenten, *19 Master scripties spiritualiteit* (Katholieke Universiteit van Malta, 22 juni - 2 juli)

C.M.A. Caspers

– [beoordelaar] G. Groen, *‘een goede en gezonde keuze...’ Onderscheiding der geesten bij Ignatius van Loyola* (RU Nijmegen, 28 april)

R.H.F. Hofman

– [beoordelaar] V. Meeuwsen, *Maria Petyt, mystica in oorlogstijd* (RU Nijmegen, 26 augustus)

3.2 Eindschripts School voor spiritualiteit

G.H.M. Mertens

– M. v. Nordheim, *Leren zien. Geestelijke begeleiding: de persoonlijke levensloop leren zien als inwijding in de onderscheiding der geesten* (4 november)

4 Cursus- en vormingswerk

H.H. Blommestijn

Cursussen

- Wijsheid in de Woestijn (Citadelle) van Antoine de Saint-Exupéry. Studieweek Mystiek, 4-7 Juli Nijmegen.

Inleidingen

- Mindfulness. Commissie Bezinning en Verdieping van de kerken te Heemstede en Bennebroek, 15 februari, Heemstede.
- Titus Brandsma. Een groep Fransen (met rondleiding Titus Brandsma Memorial), 19 februari, Nijmegen.
- Het Onze Vader van Simone Weil. Bezinningsdag, 12 maart, Vlaardingen.
- Petrarca. Signalen van Spiritualiteit (Titus Brandsma Memorial), 21 maart, Nijmegen.
- Maria Petyt. Karmelietessen, 26 maart, 18 juni en 24 september, Zenderen.
- Geestelijke Begeleiding. Cisterciënzergroep (Abdij Sion), 2 april, Diepenveen.
- Wat is geestelijk leiderschap? VPW Haarlem-Amsterdam, 10 mei, Krommenie.
- Titus Brandsma en de Vrede. Parochie, 22 september, Oss.
- Regel van Augustinus, 8 oktober, Amsterdam.
- Geaarde spiritualiteit. Franciscanessen Alles voor Allen, 14 november, Breda.

Retraites

- Regel van Augustinus. Augustinessen, 27 maart-1 april, Heemstede.
- Bezinningsgroep rond Citadelle van Antoine de Saint-Exupéry. Zusters Clarissen, 8 april, 8 juli, 12 augustus en 10 december, Megen.
- Mystieke tekstlezing Brak Land. JMJ, 14-21 oktober, Den Bosch.
- Levende Liefdevlam Jan van het Kruis. St. Willibrordsabdij, 28 november-3 december, Doetinchem.
- Regel van Benedictus. Onze Lieve Vrouwe abdij, 11-17 december, Oosterhout.

I.M.K. Bocken

Inleidingen

- Botsende perspectieven. Nicolaus Cusanus en de val van Constantinopel (studiedag Middeleeuwen 'botsende perspectieven'). 20 januari, RU Nijmegen.

J.M. Bos

Inleidingen

- Zoektocht naar God - wenkende liefde. De Boskant, 16 november 2011, Den Haag.

Retraites

- Psalm 40. Vormingshuis, 2 december 2011, Boxmeer.

C.M.A. Caspers

Inleidingen

- Juliana en Johannes van Cornillon en hun officie voor Sacramentsdag Sacramentsdag en het Sacramentsofficie, 22 juni, Breda.
- De Moderne Devotie voor Titus Brandsma en het Titus Brandsma Instituut. Stichting Thomas a Kempis/Coornhert Stichting/Titus Brandsma Instituut, lezing bij boekpresentatie Gerard Zerbolt van Zutphen, *Geestelijke opklimmingen*, 3 november,

Zwolle.

Interviews

- Juliana van Cornillon and Johannes van Lausanne samen aan de slag. De creatie van het oudtse Sacramentsofficie. Interview Omroep Brabant TV, 22 juni, Breda.

R.Th.M. van Dijk

Inleidingen

- De nood aan God. Religieuze bronnen van onze gastvrijheid, 20 januari, Megen, Clarissenklooster Sint-Josephsberg
- De Chronik des Klosters Bentlage vor Rheine. Edition und Übersetzung. Boekpresentatie, 20 februari, Rheine, Museum Kloster Bentlage.
- Geert Grote en de Moderne Devotie. Handreikingen voor innerlijke hervorming. Bezinningsdag Zusters van het Heilig Graf en gasten, 30 maart, Abdij Herkenrode.
- ‘Sprich Du zu mir, Du Einziger!’ Der Mensch als Bild Gottes im Werk von der Nachfolge Christi des Thomas von Kempen. Euregionale Akademie Graefenthal, 11 april, Abdij Graefenthal, Goch-Asperden.
- Geestelijke groei volgens Gerard Zerbolt van Zutphen, De spiritualibus ascensionibus: 2. Inleiding (vervolg). Studiegroep Nederlandse en Rijnlandse mystiek, 27 april, Tienen.
- In de ruimte van het binnengoddelijk spreken. Boek IV van de Navolging van Christus door Thomas van Kempen: Innerlijke vertroosting Bezinningsdag Zusters van het Heilig Graf en gasten, 3 mei, Abdij Herkenrode.
- ‘In dankbaarheid omzien’. Toespraak bij de onthulling van de herinneringsplaquette van de Stichting Kring Soeterbeeck. Studiecentrum Soeterbeeck en Stichting Kring Soeterbeeck, 16 juni, Deursen bij Ravenstein.
- Dankwoord bij de presentatie van de CD ‘Leven en sterven als zuster van Soeterbeeck’. Workshop Vesper van de heilige Maria Magdalena door Vocaal ensemble CERCAMON met aansluitend presentatie van de CD ‘Leven en sterven als zuster van Soeterbeeck’ door Vocaal ensemble CERCAMON aan Rudolf van Dijk O.Carm. als laatste pastor van klooster Soeterbeeck (1 oktober 1978 - 30 mei 1997), 28 oktober, Studiecentrum Soeterbeeck te Deursen bij Ravenstein.
- Schatgraven in ons geestelijk erf. Presentatie van boek ‘Gerard Zerbolt van Zutphen, Geestelijke opklimmingen. Een gids voor de geestelijke weg uit de vroege Moderne Devotie’. Vertaald, ingeleid en toegelicht door Rudolf van Dijk, 3 november, Zwolle, Historisch Centrum Overijssel.

Radiovoordrachten

- Moderne Devotie en Thomas van Kempen, ‘Gelijk het gras’. Evangelische Omroep, programma ‘De Verandering’ (radio 5), 19 november.
- Moderne Devotie en Gerard Zerbolt van Zutphen, ‘Geestelijke opklimmingen’. Evangelische Omroep, programma ‘Eye-Opener’ (radio 5), 30 december.

P.J.M. Humblet

Advies

- Advisering Zusters van de Choorstraat (Dochters van Maria en Joseph) t.a.v. hun initiatief tot een Huis voor Spiritualiteit. Project KNR-TBI: Roeping op een keerpunt, 1 februari; 16 juni en 3 november, Den Bosch.
- Advisering Zusters Karmelietessen ocd Arnhem (Karmel Nazareth) rond de oprichting van een internationale gemeenschap en begeleiding van dit proces. Project KNR-TBI: Roeping op een keerpunt, 26 augustus, Den Bosch.

- Persoonlijke advisering en begeleiding. Project KNR-TBI: Roeping op een keerpunt, gespreid over het jaar, Den Bosch.

Inleidingen

- God ziet naar het hart; hoe kijken wij? Inleidende gedachten bij de tekst van I Samuël 16. Eilanddag Commissie Roepen tot Religieus Leven, 18 januari, Abdij Maria Toevlucht, Zundert.
- “Het vloeit werkelijk over van melk en honing” – De verkenneren verkend. Een informatie- en ontmoetingsbijeenkomst voor de zusters van de congregatie Dochters van Maria en Jozef (Choorstraat), 25 maart, St. Jozefoord, Nuland.
- Zicht op religieuze lekenbewegingen en gemeenschappen. Platformbijeenkomst rond toekomst van religieus leven, 28 april, Den Bosch.
- “Spreek, HEER, uw dienaar luistert.” – Beeld van het Huis van de Roeping. Bijeenkomst van geestelijk begeleiders en leden van de commissie roepen van de KNR., 30 november, Marienburg, Den Bosch.

Organisatie publiekscongres

- “Geef ons elke dag het nodige brood”. Project KNR-TBI: Roeping op een keerpunt, 28 april, Den Bosch.

Retraites

- Roepingen-oriëntatiedag ‘Waarom vraag je naar mijn naam?’. Project KNR-TBI: Roeping op een keerpunt, 11 juni, Megen.

Andere

- Andere- CB-Spirituality. Project KNR-TBI: Roeping op een keerpunt, 14 januari; 18 februari; 20 mei; 1 juli; 2 september; 14 oktober en 8 december, Maastricht.
- ‘Love’s burning flame in us release’ – Dimensions of love in the Spirituality of Mother Elisabeth. De spiritualiteit van het religieuze leven, 19 juli, Maastricht.

A.W.J. de Keyzer

Cursussen

- Psalmcursus 2011. JMJ, 18 januari, Den Bosch.
- Psalmcursus 2011. TBM, 19 januari, Nijmegen.
- Psalmcursus 2011. Fraters van Tilburg, 26 januari, Tilburg.
- Spiritualiteit Weihnachtsatorium. Karmelitessen, 9 december, Heerlen.

F.A. Maas

Cursussen

- Het goddelijke in kunst en cultuur. De Geestelijke Weg, 16 september, TBM, Nijmegen.
- Zo’n mens is het leven zelf. Meister Eckhart over levenskunst. KCS, 12 en 26 november en 10 december, Haarlem.

Inleidingen

- Arriving in Santiago, the end of the pilgrimage? Internationaal Congres Genootschappen van Sint-Jacob, 3-4 november, Utrecht.
- De mystiek van Eckhart en Hammarskjöld. Remonstrantse Gemeente, 12 december, Den Haag.

C.J. Waaijman*Cursussen*

- Leergang Liturgie en Spiritualiteit. Vormingstraject Provincie Nederlandse Karmelieten, 29 januari, 19 februari, 12 maart, 2 april en 19 mei, Nijmegen.
- Psalm 116. Psalmencursus ‘Toen Israël uit Egypte trok’, Marienburgh, 1 februari, Den Bosch.
- Psalm 116. Psalmencursus ‘Toen Israël uit Egypte vertrok’, TBM, 2 februari, Nijmegen.
- Psalm 116. In Gesprek over de Geestelijke Weg, TBM, 4 februari, Nijmegen.
- Psalm 116. Psalmencursus ‘Toen Israël uit Egypte trok’, Elim, 9 februari, Tilburg.
- Zegging van de psalmen. TBM, 18 juni, Nijmegen.
- Psalmen lezen, vieren, leven. TBM, 10 september, Nijmegen.
- Psalm 127. Psalmencursus Karmel Twente, 20 oktober, Ossenkoppelerhoek.
- Mystieke poëzie van Jan van het Kruis. TBM, 5 november, Nijmegen.
- Donkere nacht - Johannes v.h. Kruis. In Gesprek over de Geestelijke Weg, TBM, 2 december, Nijmegen.
- Kerstdicht van Juan de la Cruz. Signalen van Spiritualiteit, TBM, 19 december, Nijmegen.

Congresvoordrachten

- De anatomische les: Spiritualiteit in de zorg ontleed. 27 april, RESPIRE/SPIRIT/TBI (optreden als dagvoorzitter), Nijmegen.
- De innerlijke ruimte van de ziel. Symposium Speling: “Spiritualiteit is véérkracht”, 21 oktober, Geleen.
- Spirituality in healthcare professions: Conceptualization. 3 november, Gereformeerde Hogeschool Zwolle, Christelijke Hogeschool Ede, In Holland Universiteit Amsterdam.
- Je ziet het pas als je het door hebt. 4 november, HAN Nijmegen, t.g.v. boekpresentatie L. van Aalsum ‘Spiritualiteit in het onderwijs’.

Inleidingen

- Wat is spiritualiteit? Themadag Centrum voor Spiritualiteit De Poort, 12 februari, Groningen.
- Psalm 71. Bezinningsochtend bewoners Sint Anna, 16 mei, Boxmeer.
- Innerlijke ruimte. Signalen van Spiritualiteit: Zielsaandachtig, TBM, 5 september, Nijmegen.
- Geloof gebeurt op straat. Leven en werk van Vincentius. Stadslezingen Oecumenisch Diaconaal Centrum Stem in de Stad, 29 november, Haarlem.

Retraites

- Iets van werk. Bezinningsweek Karmelklooster, 30 januari t/m 3 februari, Boxmeer.
- Geef mij toch waterbronnen. Bezinningsreis College van Bestuur en Raad van Toezicht Carmelcollege, 6-9 oktober, Rome.
- Psalm 41. Vormingshuis, 4 november, Boxmeer.

Trainingen

- Regelweekend. Vormingsprogramma Karmelklooster, 4-5 juni, Boxmeer.

P.H.M. Welzen*Inleidingen*

- Van ooggetuigen tot bedienaren van het woord. Voordracht voor Bijbels Werkgenootschap St. Hiëronymus, 15 maart, Tilburg.
- Belichting van het Bijbelboek Lucas. Voordracht voor de Lucaswerkplaats, 25 mei, Utrecht.

- Als het verlangen geen antwoord krijgt. Voordracht voor de Karmelfamilie Nederland, TBM, 27 mei, Nijmegen.

Retraites

- Het Evangelie volgens Marcus: een inwijding in Mystiek leven. Bezinningsdag Karmelbeweging, 5 maart, Almelo.

FEITELIJKE OPBOUW VAN HET INSTITUUT PER 31-12-2011

Bestuur

prof. dr. J.R.T.M. Peters (voorzitter)
 drs. M.J.A. Timmermans (secretaris)
 ir. J.G.H. de Vaan (penningmeester/gedelegeerd bestuurder)
 drs. H. van Geene
 drs. B.J.J. Wolbers
 drs. M.-L. van Wijk-van de Ven
 Tot 1 juli 2011 was drs. J.J.T.M. Thuis adviseur van het bestuur.

Wetenschappelijke Adviesraad

prof. dr. Th. Mertens (Universiteit Antwerpen)
 prof. dr. P.J.A. Nissen (Radboud Universiteit Nijmegen, waarnemend voorzitter tot 1 september 2011)
 prof. dr. P.J.M. van Tongeren (Radboud Universiteit Nijmegen, voorzitter tot 1 september 2010 en weer opnieuw vanaf 1 september 2011)
 prof. dr. J.G. van der Watt (Radboud Universiteit Nijmegen)
 Er is één vacature.

Wetenschappelijke directie

Wetenschappelijk directeur
 dr. C.M.A. Caspers 0,3 fte (ad interim tot 1 juli 2011)
 dr. I.M.K. Bocken 0,3 fte (vanaf 1 juli 2011)

Wetenschappelijk secretaris
 dr. C.M.A. Caspers 0,2 fte

Onderzoek: Grondslagen, Geschiedenis en Thematiek van de Spiritualiteit

Grondslagenonderzoek (0,2 fte)
 prof. dr. C.J. Waaijman 0,2 fte

Bijbelse spiritualiteit (1,55 fte)
 J.M. Bos MA 0,8 fte
 prof. dr. C.J. Waaijman 0,2 fte
 dr. P.H.M. Welzen 0,55 fte

Geschiedenis (Mystieke teksten en geschiedenis van de Karmel) (2,35 fte)
 prof. dr. H.H. Blommestijn 0,25 fte
 dr. J.A. Huls 0,8 fte
 dr. A.P.J. Jacobs 1,0 fte
 dr. E.R.L. Tinambunan 0,3 fte

Moderne Devotie (1,5 fte)
 dr. C.M.A. Caspers 0,5 fte
 dr. R.H.F. Hofman 0,6 fte
 dr. R.Th.M. van Dijk 0,4 fte

Spiritualiteit in maatschappelijke contexten (1,35 fte)

prof. dr. H.H. Blommestijn 0,2 fte

dr. I.M.K. Bocken 0,15 fte

prof. dr. C.W. Waaijman 0,25 fte

dr. C.M.A. Caspers 0,25 fte

drs. P.J.M. Humblet 0,3 fte (daarnaast voor 0,5 fte werkzaam in het Gezamenlijk Project van KNR en Titus Brandsma Instituut)

dr. A.W.J. de Keyzer 0,2 fte

Totaal 6,95 fte (exclusief directeur/secretaris functie)

Discipline-ontwikkeling en onderwijs

Redactiesecretariaat Studies in Spirituality (0,3 fte)

drs. W.M. Litjens 0,3 fte

School voor Spiritualiteit (1,55 fte)

prof. dr. H.H. Blommestijn 0,3 fte

dr. G.H.M. Mertens 0,35 fte

prof. dr. C.W. Waaijman 0,05 fte

dr. I.M.K. Bocken 0,05 fte

dr. C.M.A. Caspers 0,05 fte

drs. R. van Dinther 0,05 fte

drs. J. Scholte 0,05 fte

dr. P.H.M. Welzen 0,05 fte

dr. A. de Keyzer 0,05 fte

drs. W.M. Litjens 0,3 fte

drs. H.L.G. Rutten 0,15 fte

mw. L. Lok-Epema 0,1 fte

Programma 'In gesprek over de geestelijke weg' (0,19 fte)

prof. dr. H.H. Blommestijn 0,05 fte

dr. G.H.M. Mertens 0,05 fte

Mw. V. Hols 0,03 fte

Mw. H. Berflo 0,03 fte

Mw. C. van Baal 0,03 fte

Totaal 1.94 fte

Spirin

drs. H.L.G. Rutten 0,7 fte

prof dr. C.J. Waaijman 0,1 fte

Dr. H. Wupper 0,1 fte

Totaal 0,9 fte

Ondersteuning van Onderzoek en Onderwijs

Beheerder

L. Lok-Epema 0,75 fte

Onderzoeksondersteuning en documentatie (1,75 fte)

drs. C.M.J. Bartels 0,5 fte

T.C.H. Michels 1,0 fte

drs. P.M. Reehuis 0,2 fte

Informatievoorziening

drs. H.L.G. Rutten 0,15 fte

Bureau

M.A. de Baan 0,54 fte

Totaal 3,14 fte

In de sector bureau en ondersteuning zijn de volgende vrijwilligers werkzaam: T. Aarnink, L. Teubner. D. Drost doet ondersteunend werk voor Bijbelse Spiritualiteit.

Op de peildatum bedroeg de totale omvang van de aangestelde staf 13,88 fte exclusief directeur en wetenschappelijk secretaris, 14,38 fte inclusief.

Wetenschapscommissie:

dr. I.M.K. Bocken (voorzitter)

dr. Charles Caspers

dr. Rijcklof Hofman (secretaris),

prof. dr. Hein Blommestijn

prof. dr. Kees Waaijman

Redactiecommissie Opera Omnia Geert Grote

prof. dr. E.C. Coppens (voorzitter)

dr. R.H.F. Hofman (secretaris)

dr. J.G.M. Kienhorst

prof. dr. A.P. Orbán

prof. dr. P. Verdeyen

prof. dr. A.G. Weiler (adviseur)

drs. L. Jocqué (adviseur)

dr. R.Th.M. van Dijk (adviseur)

Personeelsvertegenwoordiging

dr. Frits Mertens (voorzitter)

dr. Hein Blommestijn

drs. Wendy Litjens